

Stajerc" izhaja vsaki teden, datiran z dnevom prihodnje nedelje.

Ararocina velja za Avencijo: za celo leto 3 kron, za Ogrsko 4 kron 50 vin. za celo leto; za Nemcijo stane za celo leto 7 kron; za drugo inozemstvo se racunani naroainino z ozirom na visokost poštne. Naroainino je plati naprej. Posamezne se prodajajo po 12 v.

redništvo in upravništvo se nahajata v Ptuju, gledališko posloplje šte v. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastoj, ali rokopiese se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 80— za 1/2 strani K 40— za 1/4 strani K 20— za 1/8 strani K 10— za 1/16 strani K 5— za 1/32 strani K 2:50 za 1/64 strani K 1.— Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 42.

V Ptuju, v nedeljo dne 21. oktobra 1917

XVIII. letnik

Vino 1917.

(Iz kmetskega peresa.)

Stajerska trta
Boga prosila,
Bila si vlišana,
Si nam rodila.

Meje so stražili
Naši možje,
Nam so odvrčali
Silo, gorje ...

Ženske, otroci
Smo negovali,
Smo te, ti trta
Oskrbovali.

Solnce sijalo
Nam je in pticam,
Solnce žarelo
Našim goricam.

Solnce rodilo
Nam grozdini sad —
Vsakdo ga ljubi,
Ima ga rad!

Mati poslala
Kapljo prekrasno
Sinu bi v vojsko,
Ljubezen jasno.

Zena potrkala
Bi čašo ob čašo, —
Bog živi dom naš,
Bodočnost našo!

Ali predaleč
Ste nam vsi ljubi,
Dokler se solncu
Enkrat ne zljubi —

Dokler iz mošta
Ne vino zavrè,
Dokler ne zgine
Te vojske gorjè!

Solnce ti zlato,
Daj mira nam krás,
Solnce nebeško,
Usmili se nas!

Vojni vjetniki, begunci in davkoplačevalci.

V Ptuju, oktobra 1917.

Treba je enkrat izpregovoriti odločno besedo, ki jo mora tudi oblast slišati. Kajti davkoplačevalci v zaledju konečno tudi niso ovčice za striči.

Najprve par besed o vojnih vjetnikih. V Gleichenbergu se gradi neko, kakor splošno sodi ne ravno najpotrebnejšo žemnico. Pri tej zgradbi deluje okroglo 500 vojnih vjetnikov. V Meretincih pri Ptuju se

nahaja okroglo 300 judovskih beguncev; za postrežbo jim je prideljeno 47 srbskih vjetnikov. V celem ptujskem okraju pa, ki je skoraj izključno kmetijskega značaja, ki je poslan na bojišče okroglo 15.000 mož in mladeničev, tako, da so danes le še ženske in otroci doma, — v celem tem okraju imamo za ogromna dela žetve in nasada, za kmetijstvo in obrtništvo na razpolago komaj 100 vojnih vjetnikov... To so tako vnebovpjoče številke, da se človek res kar za glavo prime! Posestniki tožijo in jokajo, ker nimajo delavskih moči, država zahteva od njih vse mogoče, nalaga jim vedno nova bremena, — ne pomaga se jim pa niti z vojnimi vjetniki. Okrajni odbor ptujski stori v tem oziru vse, kar je mogoče. Šele te dni je poslal načelnik g. Ornig v kljub svoji boleznini energični, z dokazili podprti brzojav na prizadete oblasti. Radovedni smo, ali bode kaj pomagalo! Pač pa je oblast takoj tukaj, kadar je treba na primer vojnimi vjetnikom, katerim gre itak mnogo boljše nego domačinom ali našim vojnikom, plače zvišati ali hrano zboljšati. Šele pred kratkim se je zopet plačo zvišalo, tako da pridejo vjetniki danes že prokletu dragi! Tu ni oblast nikdar počasna. Ali da se celemu, gospodarsko velevažnemu okraju v najtežjem času vzame sleherni delavsko moč, to ne vidi niko. Tudi poslanci tega ne vidijo. Kaj je n. pr. s poslancem g. Brenčičem? On ima gotovo dovolj delavskih sil; saj je znal neki vjeti Rus o Brenčičevem žitu precej novice povedati. A ljudstvo je brez pomoči, brez delavnih sil in na ta način je izključeno vsako „vztrajanje“, ki se nam ga zna tako lepo priporočevati! Dajte nam delavcev, delavskih moči in storili bomo svojo dolžnost!

Zdaj pa še par besed o beguncih. Begunci so naši nesrečni sodržavljeni in mi jim moramo izkazati svojo bratsko sopomoč, svoje usmiljenje. Dobro! To smo pri nas na Štajerskem gotovo vedno in povsod storili. Odprli smo gostoljubno vrata beguncem, obžalovali smo jih, pomagali smo jim, dokler je šlo in pomagamo jim še zdaj, ko nas pritisak vojna bremena že same do tal. Ali vsaka stvar ima svoje meje! Od Štajerske se je največ jemalo, na Štajerskem se je največ rekviriralo, mi smo največ domovini žrtvovali. In zato so nam gotove težave, ki nam jih delajo posamezni begunci, tudi že pretežke. Pretrpeli smo, da se v spodnještajerskih mestih in trgih žlobodra italijanščino, kakor da bi bila domači „idijom“. Pretrpeli smo, da so begunci pri nas vse nakupovali, brez ozira na cesarske naredbe plačevali, v Trst in druge kraje pošiljali ter nesramne „kšefte“, nesramna navijanja cen izvrševali. Vse jim je bilo dovoljeno, ker se je ravno begunce obžalovalo. Ali obžalovati se sme le tiste begunce, ki obžalovanje zaslužijo, ne pa tiste, ki zlorabljajo svoje stanje za izkoriščanje sodržavljanov.

Pa tudi tiste ne smemo obžalovati, ki so leni in nočejo delati. Danes potrebuje država vse moči in vsakdo ji mora pomagati. Pri judovskih beguncih v ptujskem

okraju pa tega ne vidimo. Proti nemškim beguncem iz Bukovine, ki niso beračili, ki so takoj po svojem prihodu prosili za delo, se je takoj zapričela gonja, samo ker so ti ljudje nemško govorili. In prvaško časopisje še zdaj to gonjo nadaljuje. Judovske begunce pa niko ne vidi, kako lenarijo in imajo oko le za „kšeft“, za odiranje ljudi... Ali je res le judovstvo vsemogočno v tej državi? Naš klic ni neutemeljen; našo pritožbo se zamore dokazati! Tem judovskim beguncem se prav gotovo ne godi slabo! V Meretincih pri Ptuju imamo na primer okroglo 300 judovskih beguncev. Za te begunce je vpsohlenih: 2 oficirja, en lastni zdravnik, en oskrbnik, en poseben mesar (ki je sicer za frontno službo sposoben, čeprav je judovskega plemena), nadalje 47 srbskih vjetnikov za postrežbo, več ekipaž, jako dragi erarični konji itd. itd. To je le en slučaj, — povsod drugod je pa gotovo enako ali pa vsaj podobno. O temu pa ne bomo govorili, da primanjkuje v drugih krajih zdravnikov in strežnikov, da stradajo domačini, da pa na drugi strani judovski begunci hladnokrvno „počivajo“, ako ne delajo ravno „kšefte.“ Morda bode treba tudi o tej stvari enkrat odločno besedo izpregovoriti; ako se nam to v časopisju prepričilo, storilo se bode ravno na drugem mestu.

Vse to pa stane državo tudi ogromne svote denarja. In država smo mi davkoplačevalci! V tem oziru hočemo le par slučajev navesti! V Zavrču in Št. Vidu pri Ptuju imamo nekaj teh judovskih beguncev, ki pasejo tam lenobo, čeprav je med njimi precej prav čvrstih oseb. Ti „begunci“ pa dobivajo naravnost gorostasne podpore. Iz zanesljivega vira se nam poročajo na primer sledeči slučaji: Neka ženska s 6 otroki dobiva skupne podpore 11.872 kron. Danes še ima zastoj obleko, čevlje, perilo in do zadnjega časa je dobivala tudi drva zastoj. — Neka druga ženska s 5 otroki dobiva begunske podpore 10.660 kron. — Neka tretja ženska 8772 K. To so svote, ki jih komaj najvišji uradniki dosežejo, to pa po dolga desetletja trajajočem službovanju. Skoraj 1000 K na mesec, s tem se zamore že živeti, čeprav je huda draginja! Nasprotni temu pa dobiva n. p. neki avstro-ogrski vojak, kočar Veselič iz Turškega vrha, ki je v vojni izgubil svojo nogo, vsaki mesec 8 kron (!!) invalide podpore, torej v celem letu niti 10. del tega, kar dobi ena judovska begunska družina v enem samem mesecu! Tudi to dejstvo je naravnost vnebovpjoče! Pravijo, da je bil pred kratkim v tem zavrčnem judovskem begunskem taboru neki seveda tudi judovski poslanec, ki je ednostavno dejal, da ni treba šparati pri izdatkih za begunce, pri podporah itd.; seveda ne, saj to plačujejo itak avstrijski državljani, avstrijski davkoplačevalci, in ti so bili vedno jako ponižne ovčice ...

Povedali smo to in upamo, da nas bode oblast slišala! Diktiralo nam teh besed ni sovraštvo proti tej ali oni narodnosti, proti temu ali onemu plemenu. Ali kot zvesti